

Teníem un noble
concepte del cinema
ara ja en estat avançat
malgrat el mot íntim
de les coses. De les coses
i les seves causes.
Fou -però cal no descartar
un esdevenir esplèndid-
la festa continuada,
amb sessió permanent,
de la imatge i del color.
Del color que transitava
del blanc al negre.
I el technicolor rotund
anys cinquanta.
Teníem un noble
concepte del cinema.

Tomeu R. d'Oliva

precisament, aquest noble concepte del cinema, en mots i paraules del poeta Oliva, ens ha fet emocionar una vegada més en el darrer projecte cinematogràfic de Pixar/Disney, *UP*, altra volta aquests indiscutibles reis de la creació porten l'espectador a terres llunyanes, paradisos infinits, mítics paisatges de verdor, poder i imaginació —un exacte, precís sentit d'imaginació desbordada— a la manera perfecte per a crear un clima, una situació que barreja, amb intel·ligència l'humor, el drama, la sentimentalitat —no hi ha pel·lícula de dibuixos animats sense el to a l'estil *Bambi*— l'acció i un concepte humà de les coses. De la cinta en tornarem a parlar al final de la crònica perquè altres films, altres històries han pogut també interessar-me, despertar l'instint cinematogràfic (i cinèfil) al llarg d'un estiu que, com els anteriors, com els que vindran, s'ha transformat lògicament en l'estiu de la nostra vida.

Per exemple, i sense anar més lluny (però tampoc més a prop) voldria ressaltar els autèntics valors cinematogràfics de *Desgracia*. Dirigida per Steve Jacobs, i que està inspirada en al novel·la del premi Nobel J.M. Coetzee; situa a l'espectador a una Sud-àfrica quan el domini blanc és ja només història —encara en resten, però, reminiscències evidents— i un altre poder, fort i emergent, es fa càrrec de la conducció de l'Estat, d'un país que després de la barbàrie malgrat tot ha d'anar endavant en la reconstrucció d'una terra sotmesa molts anys al dolor, a la injustícia racial.

Sobre aquest paràmetres Steve Jacobs traça una tensa emotivitat conduïda per la mirada, atenta i culpària, del protagonista, en magnífic treball interpretatiu de John Malkovich, immers en un procés de canvi i transformació d'una societat que voldria oblidar per a sempre el passat. Cinta forta, d'enorme contingut dramàtic ens aproxima a una realitat viva i punyent. D'altra banda cal no descartar *Ashes of Time*, una curiosa cinta que ens porta al món personal intransferible personal del seu director, el xinès Wong Kar-Wai, una de les importants figures que de l'Orient ens arriba de formes i maneres quotidianes. Aquí presenciam un relat que combina l'assassinat, l'amor i el sexe en furtives relacions que en tot moment fan impacte i ofereixen algunes de les millors seqüències del seu director.

Avui per avui el cinema italià es troba més enllà d'hores baixes. En realitat ha desaparegut de l'escenari. I la seva mediocritat creativa és evident. D'un passat de glòria i esplendor a penes si queden les restes d'aquelles llums, d'aquelles potències d'anys oblidats i arxivats. De sobte, surt la sorpresa. Porta el nom de *Vacaciones de Ferragosto* i, encara que només sigui per uns moments, ens traslladam a temps millors. Dirigeix la funció i a la vegada és responsable del principal intèrpret, Gianni di Gregorio. A través de la projecció i per uns breus instants hem recuperat un somiat, desitjat sempre cinema italià. Intel·ligència, sentit crític de la situació, humor sensible i funcional, burla i paròdia d'alguns aspectes de la vida italiana quan en arribar la forta calor estiuenca i al punt neuràlgic del *ferragosto*, la gent s'afanya a córrer i deixa, en aquest cas Roma, buida de gent i de persones. El record de la sempre molt recordada *La escapada*, de Dino Risi, encara que les possibles comparacions es tallen en aquest punt, és en la pràctica, inevitable. Recreació perfecte d'una Roma solitària, és a la zona del Trastevere on passa tota l'acció d'una comèdia excel·lent i molt ben interpretada per Valeria De Franciscis, Marina Cacciotti i Maria Calizia.

D'*UP*, hem parlat al principi d'aquesta modestíssima nota setembrina i cinematogràfica. A la seva clausura, afegir unes breus paraules d'exaltació i elogi. Sense la menor ombra de dubte i vacil·lació *UP* és una de les millors obres estrenades al llarg de la temporada. I d'altres temporades també. "John Lasseter i els seus sempre —escriu el crític cinematogràfic Quim Casas— estaran uns quans passos per sobre dels altres en matèria animada. I amb *UP* ho tornen a demostrar. Ens tornen a un univers per a tots els públics ple de referències..." És una molt perfecta definició i qualificació del film. D'inevitable i obligada visió i revisió. Perfecta. ■